

Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32505>

Özet

Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeği, okul ortamında velilerin **paylaşılan liderlik** uygulamalarına dair algılarını belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Yusuf Celal Erol ve Merve Turhan tarafından 2018 yılında geliştirilmiş olup, okul yönetimi ve veli arasındaki işbirliği düzeyini, karar alma süreçlerine katılımı ve algılanan otokratik eğilimleri ölçer.

Ölçek, 3 alt faktör ve toplam 23 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme sistemi 5'li **Likert ölçeği** formatında yapılandırılmıştır. Yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, ölçeğin eğitim bilimleri alanında veli katılımı ve liderlik algısı araştırmaları için yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Paylaşılan Liderlik, Veli Katılımı, Okul Yönetimi, Otokratik Liderlik, **Liderlik Algısı**, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Yusuf Celal Erol, Merve Turhan.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, velilerin okul yöneticileri ve öğretmenlerle olan etkileşimlerinde algıladıkları **paylaşılan liderlik** düzeyini bilimsel olarak ölçmektir. Ölçek, eğitim-öğretim süreçlerinde sorumluluğun, yetkinin ve kararların okul paydaşları arasında ne ölçüde paylaşıldığını tespit etmeyi hedefler.

Ölçek, özellikle okul yöneticilerinin liderlik tarzlarının veli algıları üzerindeki etkisini inceleyerek, okullardaki demokratik ve katılımcı yönetim anlayışının derecesini belirlemeye hizmet etmektedir. Bu sayede, veli-okul işbirliğini güçlendirmeye yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlar.

Yapı

Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeği, velilerin okul yönetimindeki liderlik tarzına dair algılarını ölçen üç temel alt boyutu içermektedir. Ölçek bu boyutlar aracılığıyla, liderliğin dağıtıcı veya merkeziyetçi olup olmadığını değerlendirmektedir.

Ölçeğin alt boyutları ve madde sayıları şunlardır:

Kararlara Katılma (12 madde): Velilerin, öğrencilerin başarısı ve okul işleyişini ile ilgili kritik kararlara ne ölçüde dahil edildiğine dair algılar ölçer.

Paydaşların Birliği (9 madde): Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, velilerin eğitim-öğretimle ilgili konulardaki çabalarına destekleme, onlarla açık iletişim kurma ve birliği yapma düzeyini değerlendirir.

Otokratik Liderlik (2 madde): Okul yönetiminde kararların tek bir kişi (okul müdürü) tarafından alındığına dair merkeziyetçi ve dayatıcı liderlik algısını ölçer. Bu boyut, paylaşılabilir liderliğin zıt bir yapıyı temsil eder.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla kapsamlı istatistiksel analizler uygulanmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmadan önce, verilerin faktör analizi için uygunluğunu kontrol etmek üzere **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı** hesaplanmış ve **Bartlett Sphericity Testi** gerçekleştirilmiştir.

AFA ile belirlenen 3 faktörlü yapının geçerliliğini doğrulamak amacıyla, ölçeğin son şekli farklı bir veli grubuna yeniden uygulanmıştır. Elde edilen veriler, yapısal eşitlik modellemesi için kullanılan **SPSS AMOS 22.0** paket programına girilerek Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA sonuçları, maddelerin ölçeğin teorik olarak öngörülen üç boyutlu yapıyla uyumlu olduğunu ve yapının geçerliliğinin sağlandığını göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçekten elde edilen ölçümlerin kararlılık ve tutarlılık düzeyini belirlemek amacıyla, hem ölçeğin bütünü hem de alt faktörler düzeyinde **iç tutarlılık katsayıları** (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, ölçeğin kabul edilebilir düzeyin üzerinde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Hesaplanan iç tutarlılık katsayıları şu şekildedir:

Ölçeğin bütünü için: .897

Birinci faktör (Kararlara Katılma) için: .907

İkinci faktör (Paydaşların Birliği) için: .846

Üçüncü faktör (Otokratik Liderlik) için: .763

Özellikle .80 üzerindeki katsayılar, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ve tekrarlı uygulamalarda benzer sonuçlar vereceğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeği'nin geliştirme sürecinde, ölçek yapısının temelini oluşturmak üzere **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. AFA öncesinde yapılan KMO ve Bartlett Sphericity Testleri, verilerin çok deyimli analizler için uygun olduğunu göstermiştir.

AFA sonucunda ölçeğin özgün yapısı 3 alt faktör olarak belirlenmiştir. Bu faktörler, teorik **paylaşılan liderlik** modelini destekler niteliktedir. Sonrasında, elde edilen bu faktör yapısı, DFA kullanılarak farklı bir örneklem üzerinde sınanmış ve modelin iyi uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Bu iki aşamalı faktör analizi, ölçeğin yapısal sağlamlığını kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği

Format: 23 madde, 3 alt boyut

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Veliler (Ebeveynler)

Yaş Grubu: Yetişkin (Öğrenci velileri)

Popülasyon Detayları: İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin velileri.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert ölçeği** ile derecelendirme yapılmaktadır (1=kesinlikle katılmıyorum - 2=katılmıyorum - 3=yarı yarıya katılmıyorum - 4=katılmıyorum - 5=tamamen katılmıyorum).

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Okul-Veli İlişkileri, Eğitimde Liderlik, Paydaş Birliği, Psikometri, Yapı Geçerliliği, Güvenilirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: yusufcelalerol@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Geliştirme Yılı: 2018

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Yusuf Celal Erol ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Erol, Y., ve Turhan, M. (2018). Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeğinin geliştirilmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 5 (1), 83-96.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [veliye-yonelik-paylasilan-liderlik-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

İlgili makalenin çevrimiçi bağlantısı: [veliye-yonelik-paylasilan-liderlik-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

Veliye Yönelik Paylaşılan Liderlik Algısı Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 3 alt boyut ve 23 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda her bir alt boyuta ait örnek bir madde sunulmuştur:

Kararlara Katılma (12 m): Öğrencilerin başarısı ve başarısızlığı konusundaki sorumluluğu okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler birlikte üstlenir.

Paydaşların Birliği (9 m): Okul yöneticileri ve öğretmenler, velilerin eğitim-öğretimle ilgili konulardaki çabalarını destekler.

Otokratik Liderlik (2 m): Diğer çalışanların ve velilerin ne yapacağına sadece okul müdürü karar verir.